

Salme Mujunen & Martina Langenskiöld

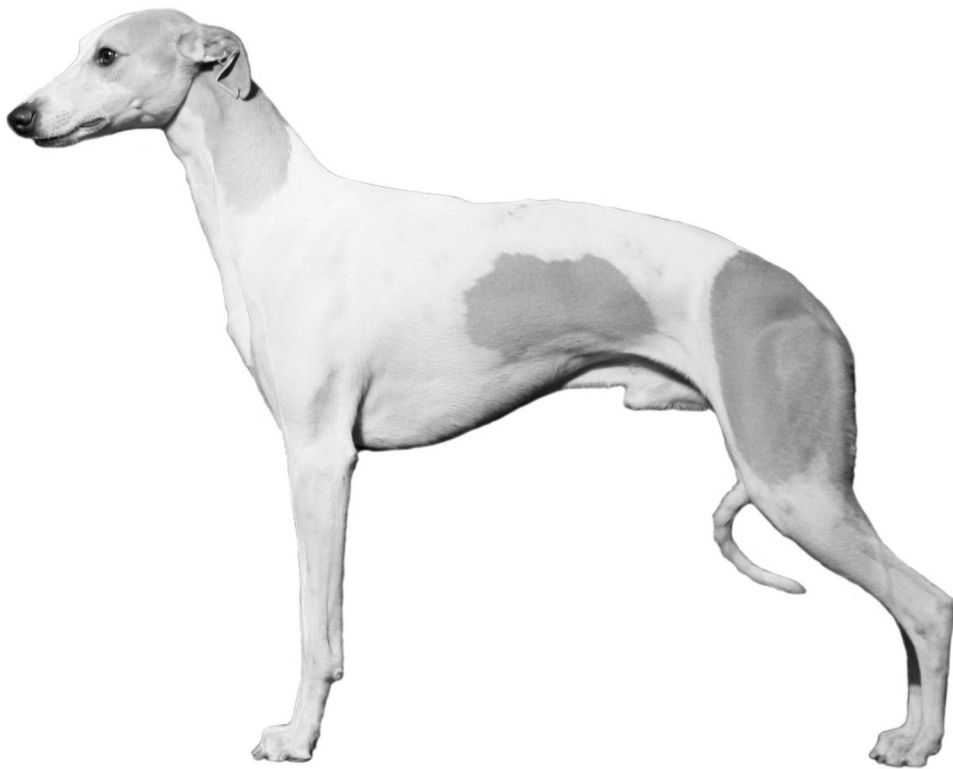
HUNDENS konstruktion

DEL 1

Hundens konstruktion

Del 1

Salme Mujunen

*Översättning:
Martina Langenskiöld*

Tack

*Tack för översättningen: Martina Langenskiöld.
Tack för illustrationerna: Elina Vepsäläinen s. 63, 65, 192, 193.*

© 2020 Salme Mujunen
www.koirataito.fi

*Kustantaja: BoD - Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksaa
ISBN: 9789528021940*

Förord

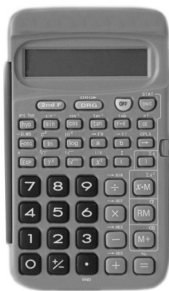
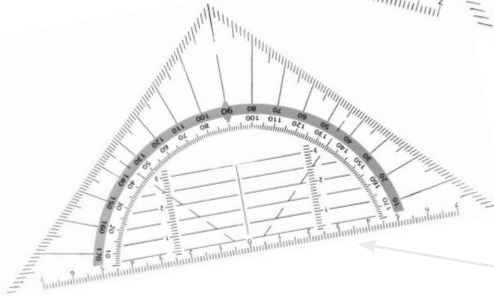
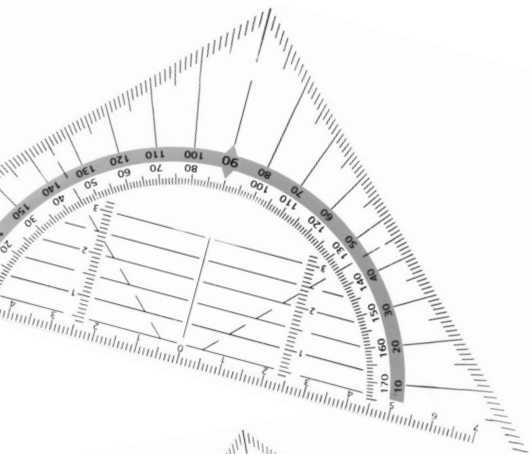
Boken *Hundens konstruktion och rörelser – extensiv lärokurs* är riktad till alla som vill lära känna hundens anatomi ända in i minsta detalj.

Särskilda målgrupper är aktörer som ansvarar för avel av hundar, det vill säga hunduppfödare, hundutställare och personer som siktar in sig på en karriär som exteriördomare.

Den här bokens syfte är att stegvis leda in dig i den värld som omfattar hundarnas konstruktion och rörelser. Boken framskrider ett kapitel i taget så att inläringen av nytt alltid bygger vidare på tidigare inlärd information. Därför rekommenderar jag att du drar ett djupt andetag, sätter dig ner och tar dig an boken i din egen takt. Du har inte bråttom någonsans. Snarare tvärtom - om du försöker tillägna dig boken på en kväll kommer du sannolikt inte att kunna ta till dig hela dess behållning. För att du fullständigt ska behärska innehållet krävs koncentration. Ge dig därför tid att i lugn och ro reflektera över dina egna insikter.

Om något i boken i början känns svårt att förstå, läs kapitlet i fråga till slut och låt saken ligga till sig ett tag. Låt din hjärna bearbeta informationen över natten och ta itu med boken på nytt nästa dag. När du

läser igenom kapitlet en gång till kommer du sannolikt att märka hur saken har rätt ut sig i ditt huvud under natten. Har du bråttom kan du inte hantera informationen logiskt, utan den splittras och helheten blir osammanhängande. Den verkliga kunskapen kräver djupgående insikt om de olika delarna.

Hundens anatomi består av olika delar. Det enda sättet att förstå dessa delar är att iakttä och jämföra dem på ett tillförlitligt sätt. Lyckligtvis har var och en förmågan att lära sig förstå hundens konstruktion. För hunduppfödare är det till och med en skyldighet.

Boken innehåller över 200 övningsuppgifter som vi löser med hjälp av matematikens och fysikens verktyg. Vi använder oss av naturvetenskapliga metoder för att mäta och analysera saker och ting. Boken är sålunda inte avsedd endast för att läsas, utan snarare att lösas och att ge dig insikter och därigenom fördjupad kännedom. Den är snarare utformad som en lärobok och med hjälp av övningarna får du aktivt ta del av informationen och pröva dina kunskaper.

För att utföra övningsuppgifterna behöver du linjal, gradskiva, blyertspenna, gummi, röd färgpenna och kalkylator. Kontrollera först att inte din färgpenna färgar genom pappret så att baksidan blir oläsbar.

Boken är uppbyggd på följande sätt. Först bekantar du dig med hundens fysik på en allmän nivå och bildar dig en uppfattning om en jämförelsehund som i boken kallas för *normalhund*. Utgående från normalhunden placeras alla andra hundraser på kartan, varvid det också blir möjligt att jämföra dem sinsemellan. I boken går vi igenom den norske hundexperten Olaf Roigs typlära och övar oss att dela in hundraser i olika typer. Härifrån går vi vidare till hundens konstruktion och detaljer i konstruktionen ett kapitel i taget. Du får lära dig om proportioner, skillnader i former och linjer, att se balans och till och med eftersträvansvärd obalans.

Det finns redan över 400 hundraser i världen. Var och en av dem specificerar särskilda krav på proportioner, former, linjer och balans. I den här boken går vi inte igenom varje ras skilt för sig, eftersom det är en betydligt längre historia. Däremot får du lära dig de lagbundenheter i hundens uppbyggnad som kan tillämpas på varje ras.

Din uppgift är att lära dig se olikheterna i hundarnas kroppsbyggnad och att lära känna din egen hundras ideal. Bokens primära syfte är att du till slut kan gestalta din egen ras ideal i bildform och även framföra motiveringar för dess eftersträvansvärda kroppsbyggnad. Då stiger dina avelsval som hunduppfödare till en helt ny nivå och du kan med hjälp av informationen och kunskaperna föda upp hundar med bättre konstruktion. Ju mer du tränar ditt öga, desto bättre kan du tolka en hundvalps uppbyggnad. Därigenom kan du både skaffa dig själv och föda upp hundar med bättre konstruktion.

Den här boken strävar framförallt till att öka dina kunskaper och träna upp ditt hundöga. Du får fundera över olika former och sambanden mellan formerna. Du lär dig att granska en detalj i taget och att relatera den till helheten.

Mitt allmänna råd är att du tar tid på dig att studera varje exempelbild och uppgift. Låt blicken vila på bilderna och stanna upp för att analysera dem. Ju längre tid du tar på dig att iaktta bilderna, desto bättre blir du på att identifiera konstruktionen. Iaktta alltså bilderna noggrant och gör övningsuppgifterna omsorgsfullt. Du lär dig att se saker och ting på ett nytt sätt. Och när du börjar se och förstå, kan du också exakt uttrycka vilka egenskaper i olika individer som motsvarar den eftersträvade konstruktionen hos din egen ras och vad som skiljer sig från den.

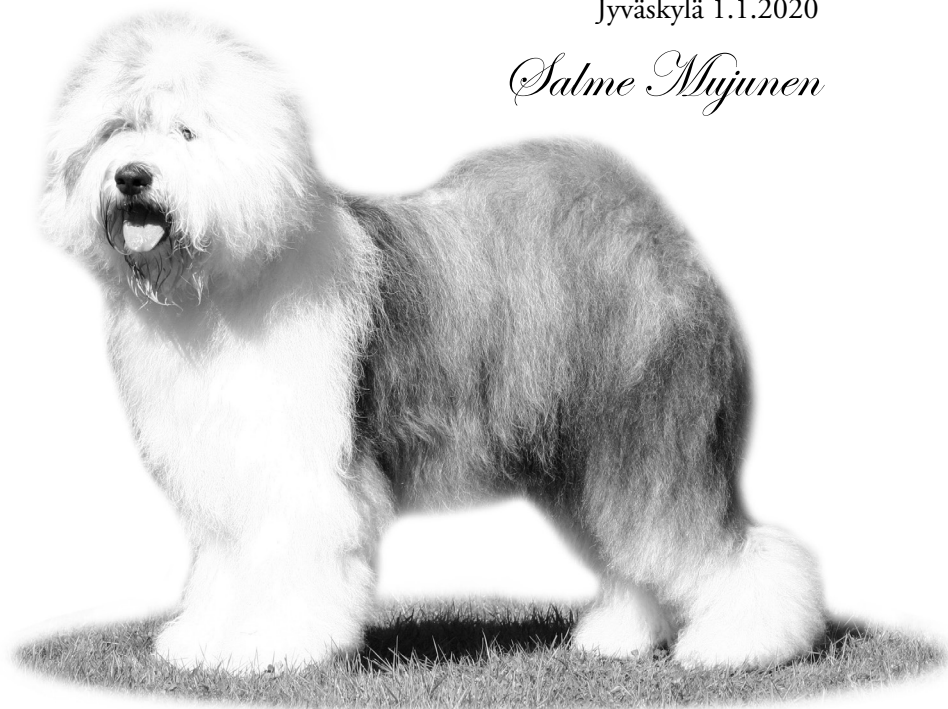
Boken är logiskt uppdelad i två delar. Den **allmänna delen** sträcker sig fram till sidan 281 och ger dig verktyg att iaktta hundens konstruktion utifrån *helheten*. Från sidan 6 i Del 2 framåt behandlar boken olika *detaljer* i konstruktionen. Följaktligen kan du 1) börja läsa från början på normalt sätt eller 2) börja från Del 2 och läsa den *allmänna delen* till sist.

När du tillägnat dig den här bokens innehåll kan du objektivt iaktta hundarnas konstruktion. Inte enbart hos din egen ras, utan bland hela den breda skalan av hundraser. Om du är intresserad av en karriär som exteriördomare ger den här boken dig en utmärkt språngbräda.

Jag önskar dig en givande resa på din väg mot nya insikter om hundarnas konstruktion. Hoppas du njuter av din studieresa!

Jyväskylä 1.1.2020

Salme Myjunen

Innehåll

ALLMÄNT

Förord	1
Innehåll	2
Test på utgångsnivå	
Test på utgångsnivå	4
Studera hundens konstruktion från topp till tå	6
Normalhunden	
Tankar kring normalhunden	7
Normalhunden	13
Konstruktionstyperna	
Konstruktionstyperna	16
Konstruktion och användningssyfte	22
Jaktinstinktkedjan hos normalhunden och avlade raser	23
Konstruktion och rörelser går hand i hand	26
Tillägg till typläran: Kondrodystrofa raser utgör en egen huvudtyp	27
Raserna på den anatomiskt-funktionella "världskartan"	28
Anatomiskt-funktionella världskartans riskzoner	29
Beskriver rasstandarderna ett mål eller ett färdigt ideal?	30
Uppfödarnas avelsriktningar	34

Gausskurvor	35
Typen bör alltid framgå av rasstandarderna	37
Iakttagelse av bröstorg och framben med åtta-metoden	40
Kondrodystrofa rasers anatomiskt-funktionella typer	42
Naturens gränser	43
Olika typers kontraktionsfaser i galopp – skillnader mellan olika kroppslängder	48
Bakställets dimension hos olika typer	49
Indelning i tre travtyper: lätt, långt och tungt	50
Travets tre dimensioner	52
Rättvisa åt typerna	53
Travrörelsernas "trianglar" säger också något om galoppen	57
Tankar kring rasgruppsreformen	58
Medfödda egenskaper och formandet av dem	61
Musklernas form på kroppen	64

Lär dig jämföra

Lär dig jämföra	65
Från vilket håll iakttar du?	77
Träna din iakttagelseförmåga!	79
Jämför inte äpplen och päron	83
Typ, rasegenskap och helhetsintryck	87
Typerna bland andra djurarter	90
Proportionering av typerna	90
Information genom mätning	101
Satsa på bra konstruktionsbilder	102

Galopptypen

Rena typer: galopptypen	106
Överarmsbenet i galopp	111
Galopptypens travsteg	112
Raser av galopptyp i sammandrag	114
Galopptypen är en snabb jägare	115
Galopptypens stegmätt	116

Travtypen

Rena typer: travtypen	117
Travaruppbyggda hundars travrörelse sett från ovan	128
Raser av travtyp i sammandrag	131
Travets olika uttryck	132

Krafttypen

Krafttypen	138
Risikofaktorer hos krafttypen: nos och andning	141
Typens primära och sekundära egenskaper	143
Raser av krafttyp i sammandrag	145

Typjämförelse

Typjämförelse i sammandrag	148
Frambenens räckvidd hos de olika typerna	148
Travets dimensioner hos de olika typerna	150
Tvärsnitt av extremiteterna hos olika typer	152
Olika typers bröstorgar framifrån	153
Blandningar av olika typer	154
Typernas förvandling över tid	156
Rasernas utveckling och avelsval	160
Avelsvalen formar konstruktionen	164
Blandade raser	166
Klassificering av din egen hund eller dess ras i huvudtyp eller mellantyp	168
Tydliga mellantyper beskrivna med hjälp av cirkelmodeller	172
”Inte så tydliga” mellantyper beskrivna med cirkelmodeller	173
”Mellan-mellantyp” mellan tre typer	175

Hanhund eller tik?

Könsprägel	176
Könskromosomer	177

Balans i konstruktionen: hälsa och sjukdom

Balans inom olika typer	184
Balanserade steglängder	185
Ryggen är ett mått på jämvikt	189
Harmonisk konstruktion?	194
Krokighet är obalans	195
Lär dig iakttä din egen hunds ryggrad i trav	196
Rita en kotpelare!	198

Sund konstruktion	205
Varierande egenskaper inom en population	208
Sund konstruktion: ben och leder	210
Varför bör lederna vara i en rak linje?	216
Sund konstruktion: framvinklingar och handleder	217
Stötdämpare	219
Avstampskraft från bakdelen	220
Stötdämpningsserien	223
Stötdämpningen i hopp	225
Avstampskraften i hopp	226
Sund konstruktion: bakvinklingarna	228
Allmänt resonemang kring sund konstruktion	229
Ur hälsoperspektiv: måttförhållanden	230

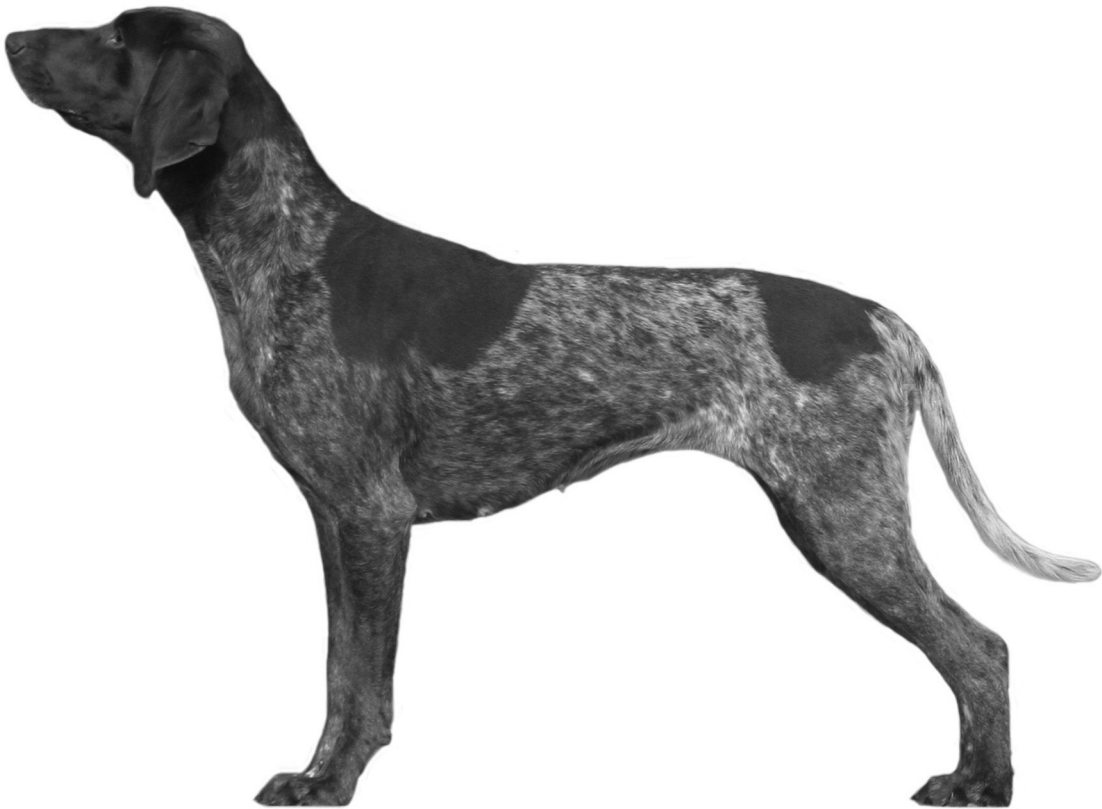
Storlek, mätning av mankhöjden och måttförhållanden

Storlek	236
Storleken genererar kraft	237
Storlek och typ	237
Mätning	244
Mätning av mankhöjden	248
Mätning: kroppslängd	251
Lokalisering av bröstbensknappen	252
Måttförhållanden	254
Måttförhållanden: kortare än höjden	265
Måttförhållanden: längre än höjden	266
Måttförhållanden: sammandrag	270
Olika måttförhållanden hos berger des pyrénées	271

Test på utgångsnivå

Inled studierna i hundens konstruktion med detta test på utgångsnivå. Iakttäck noggrant bilderna och använd utrymmet under dem till att anteckna **allt du iakttar om hundarnas konstruktion**. Du behöver inte identifiera raser eller jämföra hundarna med deras rasstandarder eller rasens idealindivider. Tvärtom - försök undvika alla rasbundna uttryck. Berätta enbart med egna ord hurudan konstruktion dessa hundar har.

I testet på utgångsnivå kan du inte svara rätt eller fel. Skriv bara ner allt du iakttar.

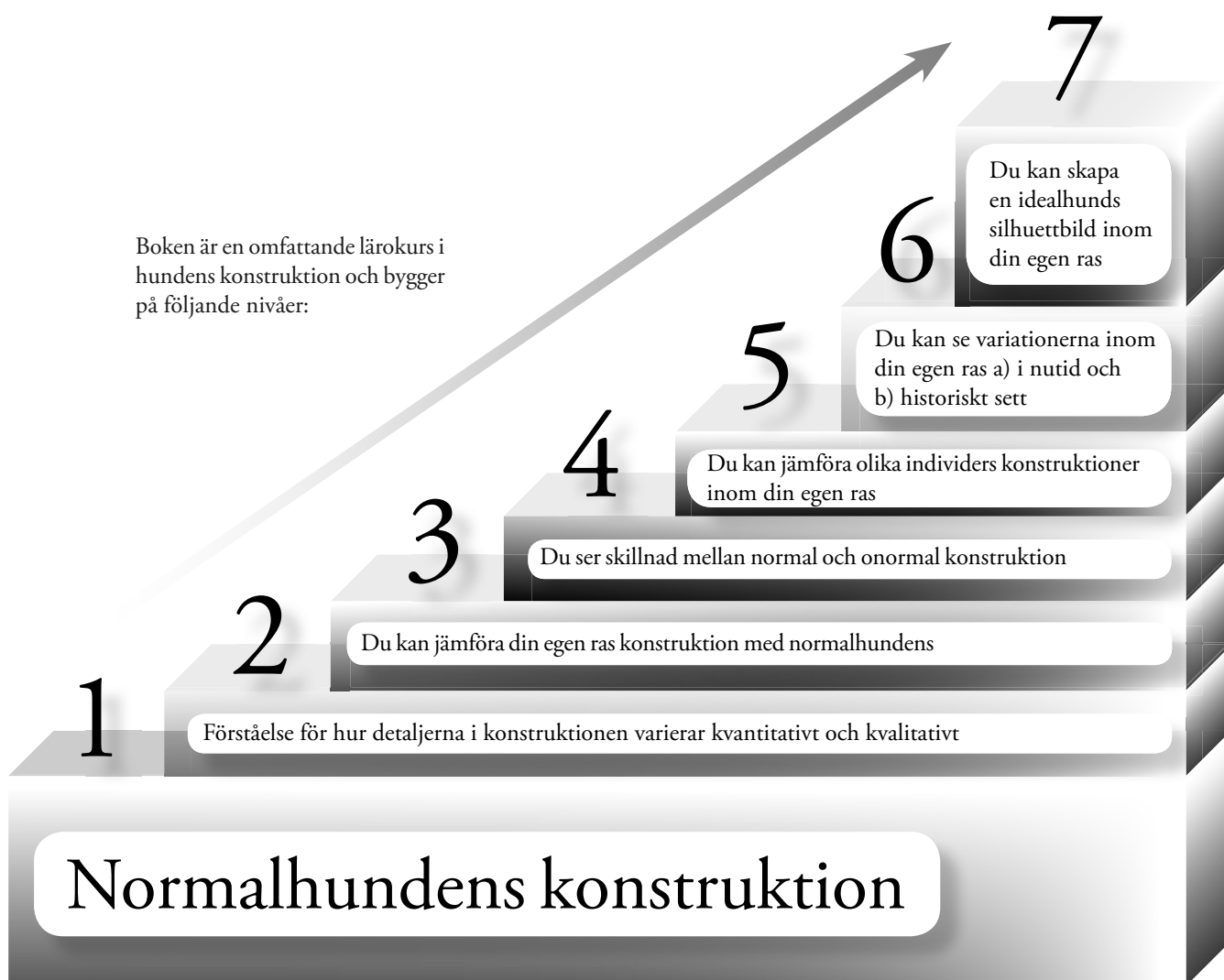

Studera hundens konstruktion från topp till tå

För att förstå hur en hund är byggd bör du lära dig identifiera konstruktionens olika delar och lära dig namnet på delarna. På nästa nivå lär du dig observera skillnader i de olika delarna - till exempel om ett ben är kort, långt eller något mittemellan, eller om en form är rak, rund eller bågformad. Finns det kvalitativa eller kvantitativa skillnader?

Allteftersom dina kunskaper utvecklas börjar du förstå hur konstruktion och rörelser sammanfaller. När du har tagit till dig hela bokens innehåll kan du använda den korrekta terminologin som ger en exakt beskrivning av kroppsbyggnaden.

Boken är en omfattande lärokurs i hundens konstruktion och bygger på följande nivåer:

Tankar kring normalhunden

Vi inleder studierna i hundens konstruktion med att bekanta oss med den så kallade *normalhundens* konstruktion.

Med normalhund avser vi en sådan hunds konstruktion därifrån hundarna ursprungligen har utvecklats till de hundratals olika hundraser vi känner till i dag. Samma fenomen skulle också fungera i motsatt riktning: så småningom skulle hundarna återgå till den här normalhundens modell om de fick föröka sig fritt utan att påverkas av människans avelsval.

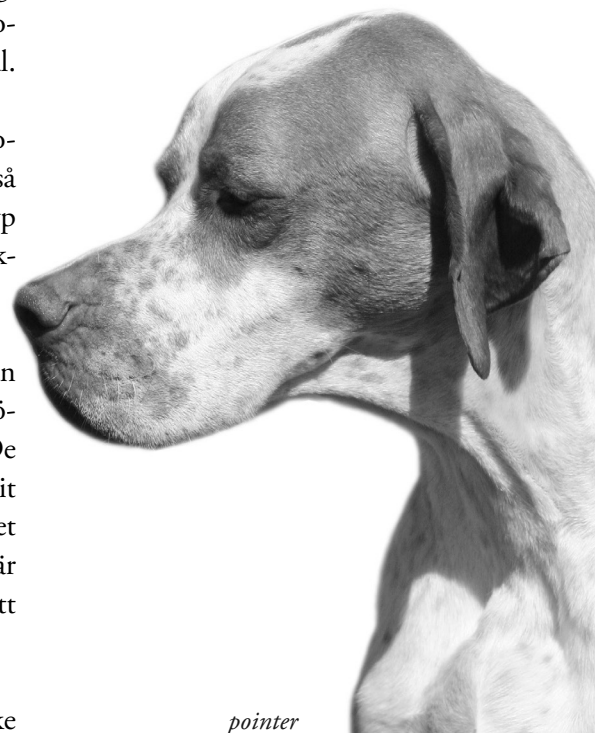
Normalhundens konstruktion ligger tämligen nära en vargs anatiskt-funktionella typ. Normalhundens konstruktion kan därför också benämnas naturligt normal, eftersom den ursprungligen är en prototyp utvecklad av naturen och inte av människan. I normalhundens konstruktion ser man inga spår av specialiseringsavel.

De flesta hundraser är framavlade så att de skiljer sig rätt mycket från normalhunden. Det här har man gjort genom att befästa genetiska förändringar hos enskilda individer till att dominera för rasen i fråga. De egenskaper som har skilt sig från andra raser har så småningom blivit rasens egna, individuella kännetecken. Som exempel kan vi ta formandet av bullterrierns huvudform. Till skillnad från den huvudform som är typisk för normalhunden har man avlat fram bullterrierns huvud så att det välver sig i motsatt riktning till en äggformad oval.

Nu när vi nu iakttar olika hundraser på 2010-talet kan vi lägga märke till mycket långt drivna anatomiska detaljer. Vi hittar ytterligheter bland nästan alla tänkbara egenskaper hos hundarna – exempel på resultat av kraftig förädling.

Om vi jämför dagens hundraser med normalhunden är det snarare regel än undantag att moderna hundar skiljer sig från denna. Låt oss granska vilken egenskap som helst som hundens mankhöjd, ryggradens längd, extremiteternas längd, skallens form, svansens ansättningshöjd, ögonens storlek eller nosens längd. De befintliga raserna innehåller redan alla tänkbara variationer när det gäller dessa egenskaper. Extremt motsatta egenskaper skiljer sig mycket ifrån varandra, som exempel kan nämnas sidoprofilen hos pointerns och bullterrierns skalle och nos.

Jag nämnde redan tidigare att om man helt och hållet slutade avla hundar och hundarna skulle föröka sig fritt, skulle deras avkomma efter några generationer ha en konstruktion som liknar normalhundens. Förändringen skulle ske beträffande såväl storlek, proportioner, vinklar, päls längd som färg. Resultatet skulle vara ungefär den version som utvecklats ur

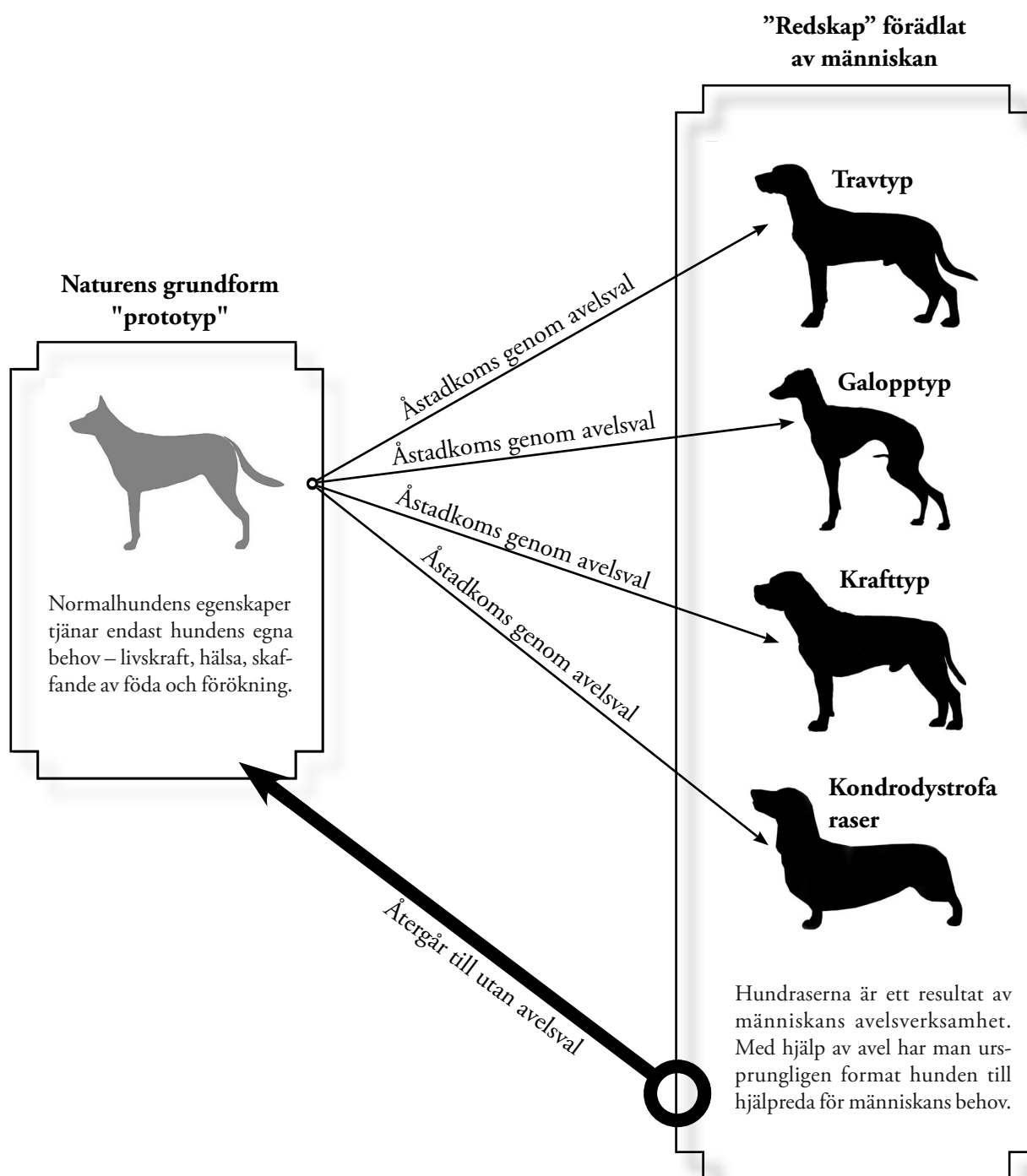
pointer

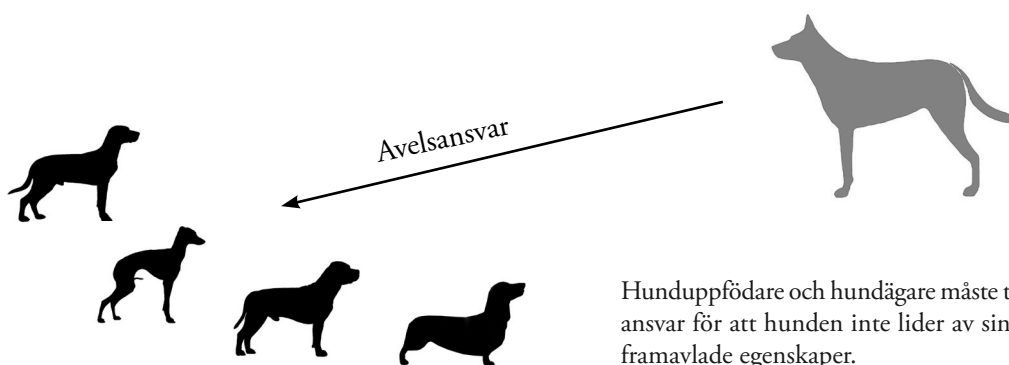
bullterrier

varens och hundens historiska utvecklingsförlopp, utifrån vilken hunden tämjdes till människans vän. Naturen ser alltså ut att ha en stark vision om hundarnas baskonstruktion som den utan avel skulle återställa hundarna till. Alla moderna hundraser utgör komponenter som är separerade från denna arthelhet. Dessa komponenter skulle snabbt försvinna om människan inte med sitt eget agerande skulle upprätthålla dem separat.

Människan har inte förädlat hundar särskilt länge - endast drygt hundra år. Under den här tiden har hon målmedvetet styrt olika raser allt längre bort från normalhundens konstruktion. Varför har vi valt denna riktning? Ursprungligen därför för att människan har behövt hunden som hjälpreda för olika specifika uppgifter.

Människans *frihet* att avla hundar innebär samtidigt ett *ansvar* gentemot den förädlade individen.

Man måste förstå att normalhundens egenskaper tjänar enbart *hundens eget behov*. Normalhunden är till sin uppbyggnad och karaktär mycket funktionell. Den kan själv skaffa sig föda och föröka sig utan besvär. Som sådan har normalhunden trots allt inte varit till särskilt stor nytta för människan, varför man började forma om den med avseende på vissa egenskaper. I och med det kom avelns ändamål att bli människans nytta - det vill säga hur hunden kunde tjäna människan. Många av dessa egenskaper som människan har förädlat fram hos hunden är i dag sådana som i själva verket skulle hindra hunden från att klara sig i naturen utan människans hjälp.

Det förädlade skiktet hos hunden i dag är likt ett ytskikt, ett *verktygsskikt* mellan normalhunden och rashunden. Människan har med sina val utvecklat raserna "ovanpå" normalhundens prototyp. Därför utgör hundraserna i visst avseende människans kulturella skapelser.

Normalhunden behöver i och för sig inte människan till någonting, men människan behöver sin hund som hon förädlat. Människan använder hunden för olika arbeten: vallning, jakt, och sällskap – därför har hon genom sina avelsval format om hunden till sin hjälpreda, arbetskamrat och vän.

Många moderna anatomiska faktorer som vi ser som självklara hos hundar är synnerligen konstgjorda resultat som människan har åstadkommit. Denna konstgjordhet eller kraftiga avelsmässiga manipulation innebär samtidigt ett ansvar: eftersom människan har omformat hundarna efter sitt eget behov har hon också ett moraliskt ansvar att se till att hundarna inte på grund av detta förädlade "extra skikt" behöver lida för sina egenskaper. Ur moralisk synpunkt kan hundens egenskaper endast förädlas så långt att de inte orsakar hunden skada, absolut inte längre. Människan som förädlare bär ansvar för allt som skiljer de moderna hundraserna från normalhunden.

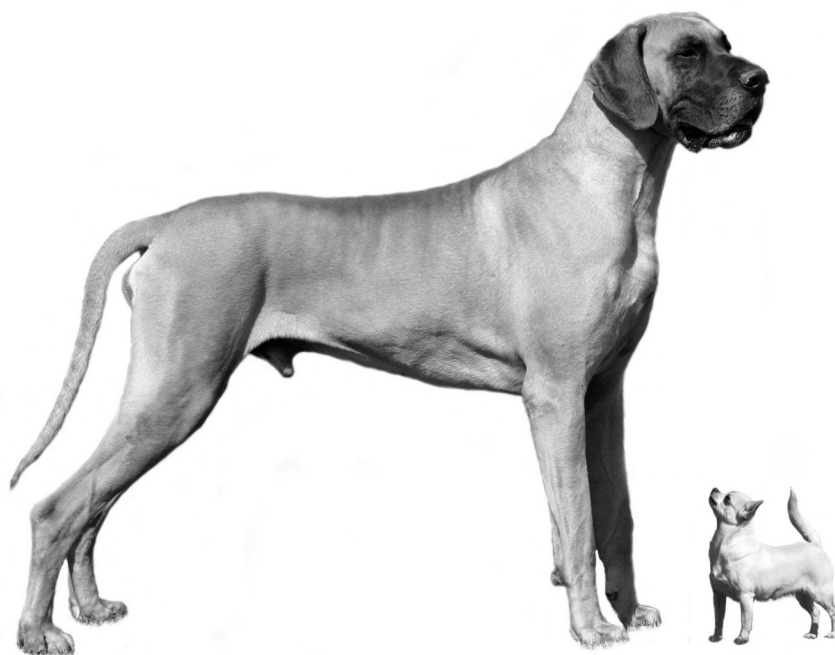
Tack vare avel har man alltså lyckats forma om hunden till en ännu bättre hjälpreda för människan. I praktiken har normalhunden förädlats till en tåligare, snabbare eller starkare presterare. Normalhunden är med avseende på dessa egenskaper inte alls specialiserad. Den är inte speciellt tålig, snabb eller stark. Den ligger kring medeltalet i alla klassificeringar. Jämfört med moderna raser är normalhunden rätt så långsam, betydligt långsammare än en greyhound. Den rör sig inte alls med lika långa steg som en schäfer och dess muskulatur och krafter är långt ifrån rottweilerns. Normalhundens krafter beror närmast på dess fysiska storlek.

Bland alla hundraser finns numera endast ett fåtal normalhundslika raser - hundrasen canaan dog är en av dem. Varför är det så? Fundera på saken ur ditt eget perspektiv. Hur kommer det sig att du inte själv har ett brinnande intresse för just rasen canaan dog?

Om man iakttar alla hundraser som en grupp försvinner en hund med normalhundens kroppsbyggnad i mängden, d.v.s. den "smälter in i tapeten" Den försvinner in i den grå massan genast när man jämför den med längre förädlade hundar: små eller stora hundar, långhåriga hundar, hundar med yvig päls, hårlösa, kraftiga, smäckra, kortnosade eller långnosade hundar. De förädlade hundarna skapar ofta något slags *känsloreaktion* hos oss. När vi till exempel ser en liten hund tänker vi ofta att den är "söt och gullig". En stor hund kan vi tycka är "imponerande", en lurvig hund "rörande" eller "gosig" och en kraftig hund "respektingivande". Normalhunden är i det här avseendet en hund som inte väcker särskild uppmärksamhet. Den skapar inga känsloreaktioner.

1. Övningsuppgift

Skriv vid varje bild vilken egenskap som mest skiljer hundarna åt.

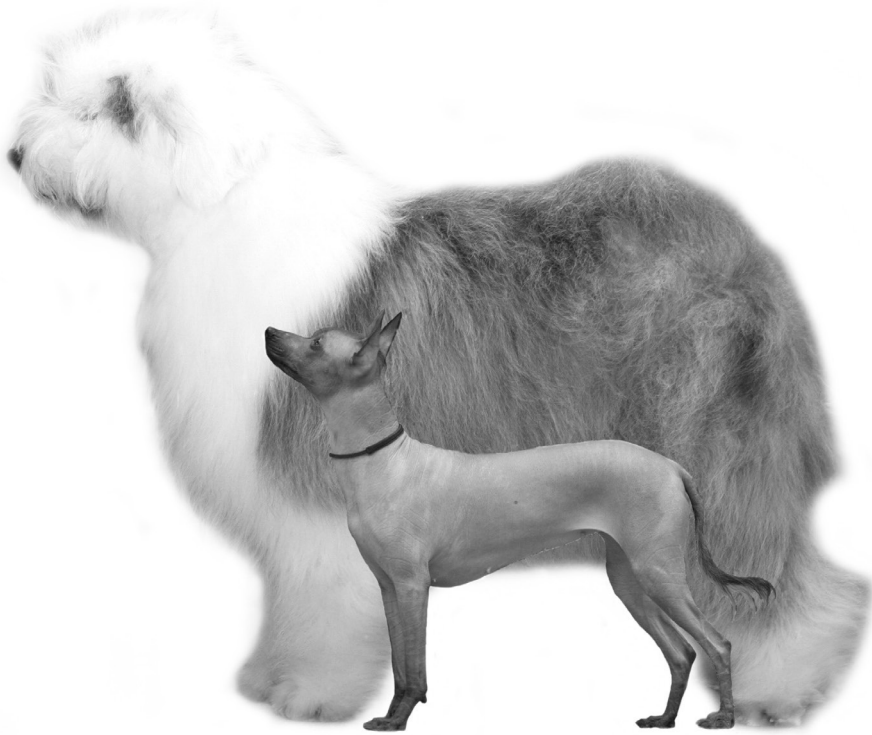

1a) _____

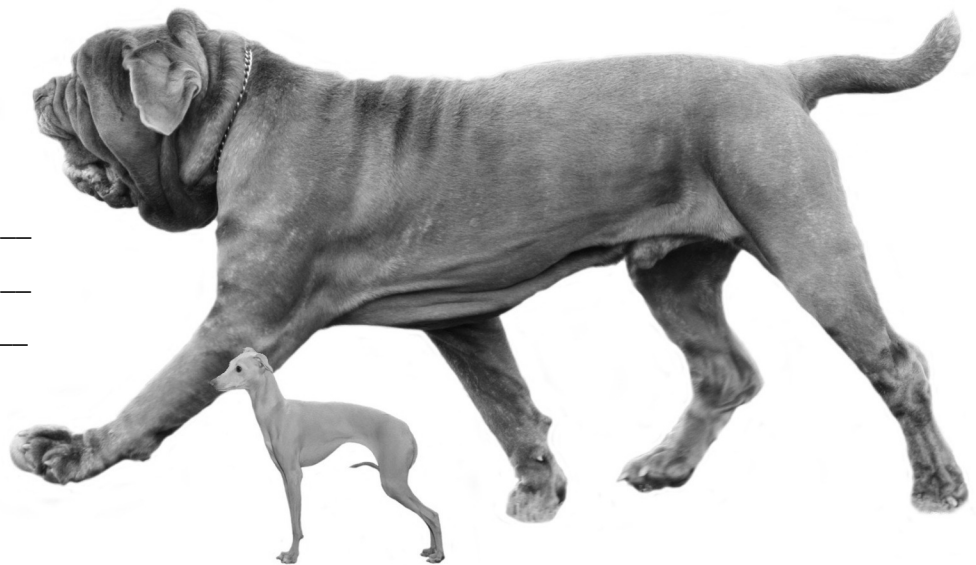
1b) _____

1c) _____

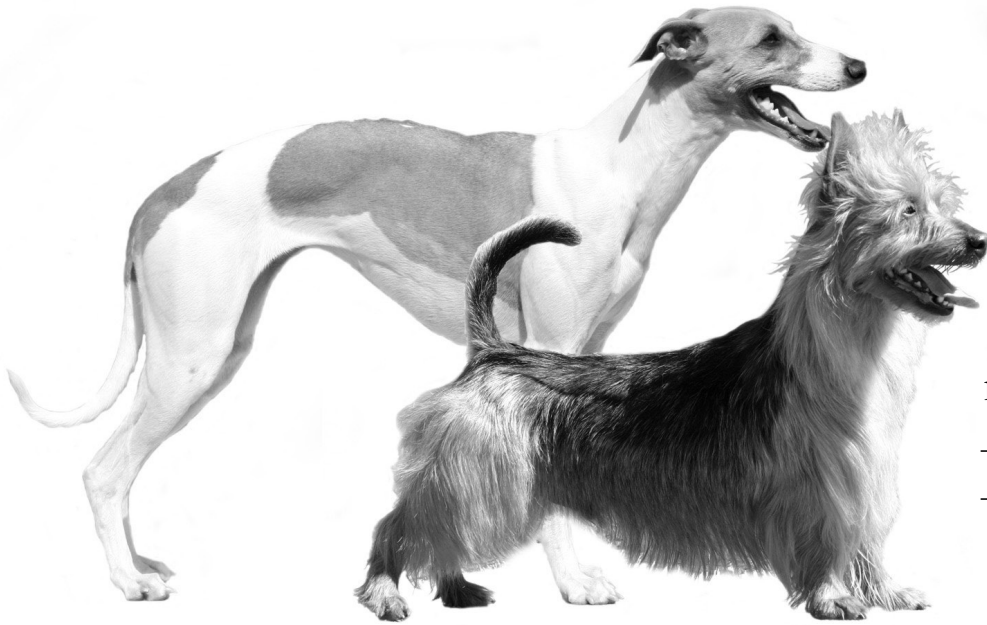

1d) _____

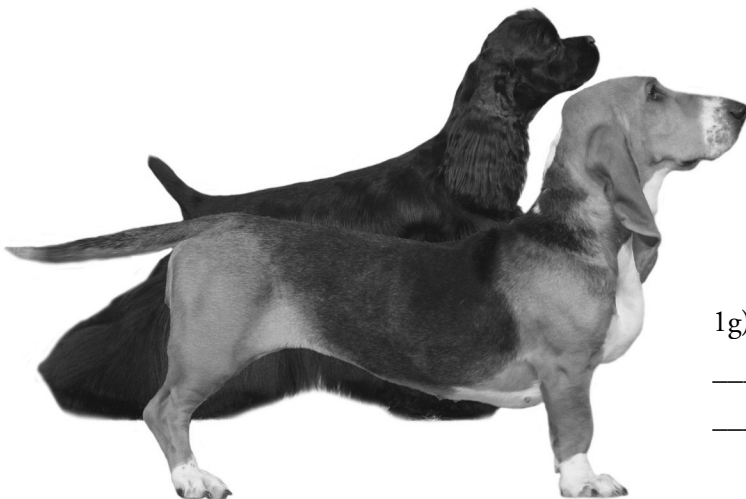

1e) _____

1f) _____

1g) _____

Hundens konstruktion är ett tvådelat verk riktat till alla som är intresserade av hundars uppbyggnad och välbefinnande.

I den första delen närmar vi oss hundens konstruktion ur ett allmänt perspektiv och i den andra delen fördjupar vi oss i konstruktionens detaljer.

Dessa böcker innehåller sammanlagt 2600 bilder och 246 övningsuppgifter som hjälper dig att få en konkret uppfattning om detaljerna i hundens konstruktion. Du läser inte endast passivt, utan lär dig aktivt genom att utföra uppgifterna, öva och observera.

Bokens ambitiösa mål är att ge dig verktyg med vilka du lär dig urskilja relevant och irrelevant information. Du lär dig se alla detaljer i hundens konstruktion och att förstå den helhet som de skapar.

Boken grundar sig på naturvetenskaper och etik och uppmuntrar hunduppfödare, hundägare och andra hundintresserade till ett etiskt synsätt. Fokus ligger på hundens sunda konstruktion och rörelser samt övergripande välbefinnande.

